

La creu de Pedracastell en els seus orígens

Documents per a la història local

Venta perpetua otorgada por las madre e hija Doña Maria Josefa Roura y Llauger y Doña Virginia Pujol de Roura a favor de Don Pedro Pujadas Aulet.

Precio 250 pesetas.

Ante

Don Critobal Llauger, Notario público de Canet de Mar a 27 de Septiembre de 1870

Don Cristobal Llauger, Notario de la villa de Canet de Mar, colegio natural de Barcelona.

Certifico que ante mi a pasado las escrituras del tema siguiente:

En la Villa de Canet de Mar a los veinte y nueve de Septiembre de 1870

Sébase que ante mi Don Cristobal Notario Público de la Villa de Canet de Mar con residencia fija en la misma y que los testigos que al final se expresan, ha comparecido, la M.S. Senyora Dña. Maria Josefa de Roura y Llauger, Viuda del M.I.S. D. Juan Pujol y Ansio, Brigadier de Infantería natural y vecino de dicha Villa, sin profesión, de edad setenta i cuatro años y Doña Virginia de Pujol y Roura, soltera de treinta y ocho años de edad, natural de Clemond Ferran Departamento de Puy de Dome, Francia, vecina de dicha Villa sin profesión asegurando y teniendo tener la aptitud necesaria para celebrar este contrato.

Venden perpetuamente a D. Pedro Pujadas y Aulet cerrajero de oficio, natural y vecino de esta referida Villa, casado de estado y de cuarenta y nueve años, presente de toda aquella pieza de tierra yerma situada en este termino municipal y partida Pedra de Castell de cabida cuarenta y ocho áreas, noventa y seis centiáreas, cincuenta decímetros, cuatro centímetros o sean cinco millares de cepas, bien consta mayor cabida en las escrituras antiguas de su adquisición lo que tal vez seria debido a la diferencia de medida agraria de aquel tiempo.

DIETARI DE LA MUNICIPALITAT DE CANET DE MAR

En nom de Nostre Senyor Jesu-Christ y de la sua Santissima Mare, la Verge Maria, ¡qué alabats per sempre sien, amén!; jo, Marián Serra y Font, Doctor en Medicina y Cirugía, fill i veí d'aquesta vila, comenso lo present llibre, Dietari de la Municipalitat de Canet de Mar, que será historia dels seus fets més cabdals, per aixís los esdevenidors poderhi saber la vida religiosa, social y política dels seus

passats. Los meus compatricis d'avuy y los que anirán venint, no hi ha de veure amb la ressenya dels succehits, mira personal ni apasionament de cap mena, puix faig fermansa de que procuraré que la crónica s'enmotlli sempre en la imparcialitat més absoluta, concretant-me a escriure lo que hagi vist amb mos propis ulls y sapigut de fidel i honrat testimoni. Llegeixis, donchs, aquest llibre sense gota de prevenció, car en ell s'hi dirá la veritat pura, la qual per altra part, estará avalada per l'aprobació de l'Ajuntament.

SEGLE XX

Janer de 1901-1. En la jornada primera de la centuria vintena, toca a n' el cronista esserne lo seu primer actor.

Hi ha fets que'ls motivan casualitats, però que en un home de creencies ha de confessar són providencials. M'han passat a mí y en donch fé.

Enamorat com soch de disfrutar de la vista del camp, m'ha agradat sempre pujar pujar als cims de les montanyes per abstreurem una estona en la contemplació de la terra y de l'espay. El turó de Pedra-Castell era poch menys que inaccessible en son pich; la gent no hi anava, però a mí me atreya; y assegut mandrosament en aquells encimbellats rocams, tot contemplant als seus peus a la vila quieta, quan l'astre del dia l'assoleyava o la plena lluna hi enviava sos raigs d'esmortuhida claror, quantes vegades me havia dit entre mi mateix: ¿perqué 'l poble no vé a n'aquesta altura a disfrutar de vista hermosa i purificarse ab l'ayre sá que s'hi respira ?

Que be hi escauria aquí dalt una Creu gran perquè s'ovirés de lluny, recordant lo calvari del Redemptor de la Humanitat! Haventhi una creu monumental les gents hi vindrien, y a l'hora que fora punt d'atracció donaría renom a la vila.

Anaven transcorrent els anys, mantenintse los meus desitjos reclosos en lo pensament y en el cor. Un día aparegueren emblanquinades unes de les vistoses roques del cim; aixó cridá l'atenció general y fou conversa d'alguns dies, fentse mil suposicions, puix per aquells dies era veu corrent que per certs indrets de Catalunya hi havien aparegut partides carlistes. ¿Qué significarán aquelles

senyals? Total, res. Dos tranquils tingueren aqueixa humorada, però 'l succehit va atraure sobre mí, conseqüències.

Una d'aquelles tardes, era pel Desembre de 1900, la casualitat me portá a tenir una assentada ab lo propietari de la montanya, el manyá Joseph Pujadas, y bromejant de les roques emblanquidades, per l'associació d'idees se vingué a caure en la necessitat que tenia de vendre la vinya pel arreglo dels assumptes de sa familia y la pena que sentía per haverli fracssat per tres vegades l'intent: ningú li volía donar valor a n'aquella montanya!

A les quaranta vuyt hores firmavam l'escriptura, passant Pedra-Castell a les meves mans ab gran satisfacció de abdúes parts. El cor aquell día me saltá de goig: la casualitat me deparava la ocasió de satisfer los meus desitjos y realisar mos íntims pensaments; ja vey a la Creu envoltada pels núvols, ¡oh oportunitat escayenta..... que en fores de providencial!

Pochs dies feya que 'l Sant Pare, el gran el sapientíssim Lleó XIII, havia recomanat que, per commemorar la entrada del segle XX, s'aixequessin creus en los termes a fi d'excitar la pietat dels cristians. La clau, donchs, el Papa me la donava: tenia 'l motiu per pendre la iniciativa y poguer oferir terreny, el més apropiat, en lo cim de la montanya que serveix de capsalera a la Vall de Canet. Mans a l'obra tot seguit; endresso des de 'l meu periódich comarcal *La Costa de Llevant*, una Carta Desclosa als bona amichs l'Apotecari en Magí Xiqués y 'l Périt Agrónom en Joan Dotras, demanantoshi llur opinió.

La resposta no's va limitar a la d'ells dos, sinó que una munió d'amichs, ab lo Senyor Rector al davant, de paraula y per escrit hi mostraren entussiasmats la conformitat. La idea havia caygut en terreny assahonat y no'n calia duptar: el temps apremiava però la Creu s'aixecaria.

En converses y reunions se preparavan los trevalls.

Una comissió formada per los

senyors Rector, Mossén Anton Vergés; Alcalde, en Joan Reverter; Dr. Marian Serra, l'Higini Negra, l'Angel Rossell y en Joan Dotras, fou l'encarregada de tirar avant lo projecte fins arribar a la seva realisació.

El mestre calígraf de Barcelona, en Francisco Flos i Calcat, fill d'Arenys de Mar, s'encarregá del pergami que será enterrat ab la primera pedra, y l'eminent arquitecte en Lluís Domenech y Montaner, de nissaga canetenca, faria generosament el dibuix de la Creu. Hi havia entussiasme y quedá oberta una subscripció pública per costejarla.

Tot cambi d'any se festeja, però'l transit d'un segle a l'altre se commemora ab més esplendidesa y emoció. La Iglesia havia pres la iniciativa, cridant als fidels al temple sant, al punt de les dotze de la nit, per aixecar a Deu les oracions d'agrahiment, oficiantse missa so-

lemne ab Comunió General, que's veu concurregudíssima, sent los primers en lo Pá Eucaristich, l'Alcalde, en Joan Reverter, y 'l Clavari de l'Obra Parroquial, que ho es el cronista qui escriu aquestes ratlles. La Iglesia plena a vessar estant exposat lo Santíssim Sagrament, dotze hores seguides essent en regular número los devots que's quedan tota la nit fent vetlla. A les dúes de la tarda surt de la Rectoría la Comissió que, acompanyada de significades personalitats y representants de societats, fan via cap a *Pedra-Castell*, afegintshi pel camí molta gent del poble; fent goig de contemplar la llarga corrúa com, serpentejant per les rases, s'enfila montanya amunt. La temperatura es suau, el temps espléndit y 'l panorama, per molts completament nou, que desde'l cim s'ovira, encisador: tot convida a celebrar la festa. Ja está preparat el clot per

enquebirhi la primera pedra, y l'enrotlla una atapahida concurrencia. El senyor Rector, ab parlament fácil, explica'l motiu d'aquell acte, y l'cronista llegeix el pergami, que ab lletres policromades diu aixís: *Avuy, primer dia de la centuria XX de la Era Cristiana, la vila de Canet de Mar aixeca en sa commemoració la Creu monumental a Pedra-Castell, en just testimonio de sa fé y son homenatge a Jesu-Christ. I de Janer de MCMII.*

L'Alcalde, Joan Reverter; Lo Rector, Antón Vergés Pbre.; Lo Doctor en Medicina, Marián Serra; Périt Agrónom, Joan Dotras.

Posat el pergami dintre una ampolla ab algunes monedes y exemplars de periódichs, no mancanthi *La Costa de Llevant*, s'enterra, tirant al damunt y

costats de la pedra per tot l'element oficial, paletades de morter. La pietosa dama Na Amelia Vivé, hi coloca també una imatge de Sant Joseph.

Acabada la ceremonia se tiran batialles, recullint la maynada los confits que com a pluja menuda cau sobre 'ls seus caps, moguetse grossa gatzara; y mentres aixó plau bé a grans i petits, un estol del Somatent etgega munió de trets enlayre, que retrunyen per les afraus, celebrant la jornada, y també arriba allí dalt el so de les campanes de la Parroquia y de la ermita de la Misericordia que repican de valent en senyal d'alegría. ¡Qui espectacle més senzill i grandios, tot a l'hora! Els cors vessan de satisfacció y davant de la Inmensitat de la Naturalesa, van

amunt vers la Divinitat creadora per darli mercés! Queda segellat el primer acte commemoratiu de la nova centuria, y los vehins espectadors, anantse replegant, baixen contents vers a la vila, mentres el sol de Cap d'any agegantantse, s'enfonsa en l'horitzó al indret de Montjuich, tot extenent pel celatgelos reflexes de sa roja vestimenta.

La jornada ha sigut plahenta. La Comissó y altres convidats no se aturan fins a la casa-torra de 'n Higini Nedra, al cap d'jvall de la riera gran, ahont dit senyor ab sa muller Na Amelia els obsequian ab un refigero, fentse vots perquè la creu aviat pugui enlayrarse al cimero de Pedra-Castell, montanya que desde aquell dia quedarà consagrada al Deu de cels i terra.

Breus apunts de les diferents

Creus de Pedracastell

La primera creu de Canet va ser erigida el 1901, quan el papa Lleó XIII va demanar als pobles que aixequessin creus commemorant l'entrada al nou segle. Si Canet té creu és gràcies al treball i als terrenys cedits pel Dr. Marià Serra i Font, que en fou el promotor i Lluís Domènech i Montaner, l'arquitecte. La primera pedra es va posar el primer dia de l'any i seguidament s'engegaren les obres.

Per tal de facilitar la pujada de la pedra de Montjuïc, el Dr. Serra va fer arreglar el camí que anava del poble cap a Pedracastell. Per l'agost les pedres eren al sot de l'Aubó i per l'octubre es va començar a socalar la creu, però durant l'hivern els treballs van haver de ser suspesos a causa del fred. Amb l'arribada de la primavera es van reprendre les obres i la creu va ser beneïda el 4 de maig de 1902. La creu tenia trenta metres d'alçada i va caure, a conseqüència d'una forta ventada, la nit del 26 de desembre de 1926.

La segona creu va ser una còpia de la primera. Fou projectada per Pere Domènech i Roura basant-se en els plànols del seu pare i va ser beneïda el 30 d'octubre de l'any 1927. Aquesta segona creu va perdurar dempeus pocs anys, ja que va ser abatuda pels extremistes, el juliol de 1936.

Durant els anys 40 es va col·locar una creu de fusta i després de portar una llarga campanya per a la recaptació de fons es va encomanar el projecte de la nova creu -l'actual- a l'arquitecte Isidre Puig Boada. L'any 1954 es va portar a terme la benedicció de l'obra, d'estil gaudinià.

